

De Eerste Wereldoorlog

3 Verschillende fronten

De Eerste Wereldoorlog werd voor een groot deel uitgevochten in Europa. Daar waren verschillende fronten. Een **front** is de plaats waar twee legers tegenover elkaar staan. Langs het front legden beide partijen **loopgraven** aan: smalle gangen in de grond, waarin de

In 1915 liet een Duitse onderzeeër het Britse passagierschip Lusitania zinken. Bijna 1200 mensen kwamen om, waaronder 128 Amerikanen.

soldaten dekking konden zoeken. Achter de loopgraven stonden de kanonnen. Vóór de loopgraven liep prikkeldraad. Met kanonnen en machinegeweren beschoten de legers elkaar. Soms viel een van beide partijen aan. De soldaten klommen dan uit hun loopgraaf, renden in de richting van de loopgraaf van de vijand en probeerden die te veroveren. Maar zodra ze uit hun loopgraaf kwamen, waren de soldaten niet meer beschermd, waardoor veel van hen sneuvelden of gewond raakten. Daarom lukte het meestal niet om de vijandelijke loopgraven te veroveren. Het front bleef daardoor meestal liggen waar het al lag.

Op zee

Tijdens de Eerste Wereldoorlog was de Britse vloot verreweg de grootste en sterkste zeemacht ter wereld. De Britten gebruikten hun vloot vooral voor een **blokkade** van Duitsland: de oorlogsschepen zorgden ervoor dat er geen handelsschepen van en naar Duitsland konden varen, waardoor er in Duitsland een tekort aan voedsel ontstond. De winter van 1916/17 werd in Duitsland de 'koolrapen-winter' genoemd, omdat de mensen koolrapen moesten eten in plaats van brood. Op hun beurt probeerden de Duitsers ook de handel over zee van de Britten te verstoren. Ze gebruikten daarvoor onderzeeboten die de Britse, maar ook neutrale schepen lieten zinken.

7 Einde van de strijd

Begin 1917 waren er in Petrograd, toen de hoofdstad van Rusland, grote protesten tegen de oorlog, omdat de mensen genoeg hadden van het sneuvelen van zoveel soldaten en van het tekort aan voedsel. Soldaten weigerden op de demonstranten te schieten, omdat ze het met hen eens waren. Tsaar Nicolaas II was in zijn eentje de baas in Rusland. Toen hij ontdekte dat bijna niemand hem meer steunde, trad hij af. De nieuwe regering ging nog wel door met oorlog voeren, maar steeds meer soldaten **deserteerden**: ze weigerden om verder te vechten en gingen naar huis. Eind 1917 grepen de communisten de macht. Deze groep beweerde op te komen voor het gewone volk, maar dat volk had zelf niets te zeggen. De communisten bepaalden alles. Het eerste wat ze deden, was vrede sluiten met Duitsland.

De Verenigde Staten doen mee

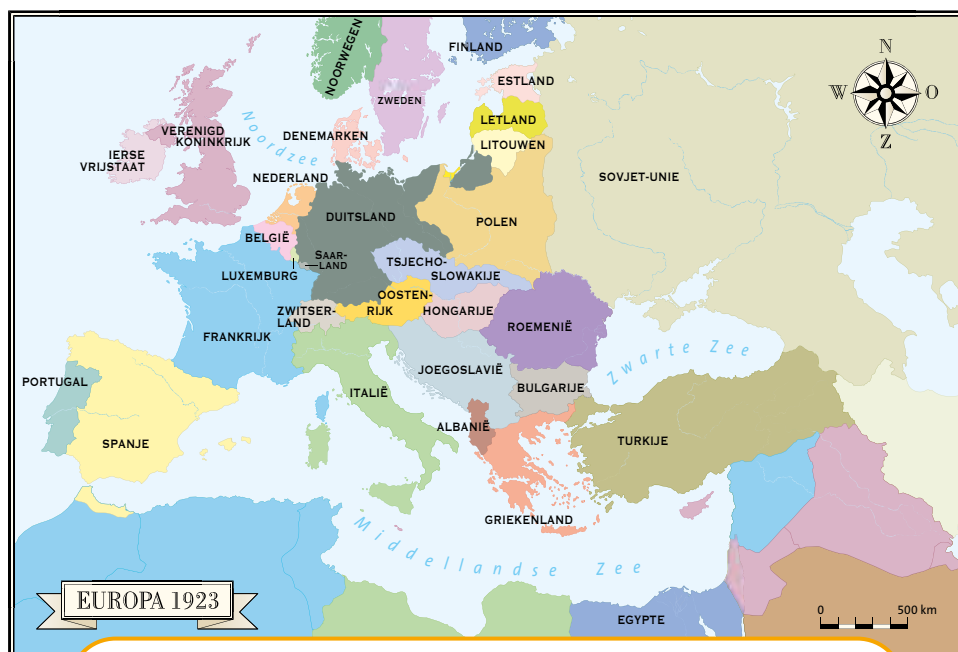
Ongeveer tegelijkertijd met het aftreden van de tsaar in Rusland verklaarden de Verenigde Staten de oorlog aan Duitsland. Ze sloten zich dus aan bij de Geallieerden. Dat de Verenigde Staten meededen, kwam vooral door de aanvallen van Duitse onderzeeboten op handelsschepen, waarbij ook Amerikaanse burgers omkwamen.

De laatste kans

Op de lange termijn zag het er slecht uit voor de Centralen, omdat de Geallieerden dankzij de Amerikaanse hulp veel sterker zouden worden. Maar het duurde nog enige tijd voordat de Amerikaanse legers in Europa aankwamen. Dat gaf de Duitsers een laatste kans: nu Rusland niet meer meedeed aan de oorlog, konden ze legers vanuit het oosten overbrengen naar het westen. Op 21 maart 1918 voerden ze een grote aanval uit in Frankrijk. Even leek het erop dat de Duitsers toch nog zouden winnen, maar de Geallieerden voerden versterkingen aan en de Duitse aanval mislukte. Er kwamen steeds meer Amerikaanse soldaten aan in Frankrijk en langzamerhand werd duidelijk dat Duitsland de oorlog nooit meer kon winnen. In november 1918 vroeg de Duitse regering om een **wapenstilstand**. Keizer Wilhelm was toen al gevlucht en het Ottomaanse Rijk en Oostenrijk-Hongarije hadden al eerder een wapenstilstand gesloten. Op 11 november 1918 hielden de gevechten op.

Het einde van vier rijken

De Eerste Wereldoorlog maakte een einde aan vier keizerrijken: Rusland, Oostenrijk-Hongarije, het Ottomaanse rijk en Duitsland, dat een republiek werd met een president. Ook waren er nieuwe landen ontstaan, zoals Tsjecho-Slowakije, Polen, Joegoslavië, Turkije en Egypte. In 1923 lagen de grenzen in Europa heel anders dan in 1914.

Europa in 1923. Oostenrijk-Hongarije en het Ottomaanse Rijk bestonden niet meer en er waren veel nieuwe landen ontstaan. Vergelijk met bladzijde 6.

De Eerste Wereldoorlog

206

Nederland deed er niet aan mee, maar in België noemden ze het de Grote Oorlog: de Eerste Wereldoorlog (1914-1918). De oorlog duurde vier jaar en er vochten mensen uit allerlei landen in mee. Het was de eerste moderne oorlog, met tanks, vliegtuigen en machinegeweren. En met akelige uitvindingen als gifgas en vlammenwerpers. In de oorlog kwamen miljoenen mensen om en hij is nog steeds niet vergeten. Dat is niet zo vreemd, want de Eerste Wereldoorlog had gevolgen die tot op de dag van vandaag te merken zijn, ook in Nederland.

Dit boek is geschreven door Pieter Schouten.

Documentatiecentrum

imprint van Schoolsupport
documentatiecentrum.nl

